

**Zespół Szkół
im. Ks. Jerzego Popiełuszki
w Juchnowcu Górnym**

**SCENARIUSZ CZĘŚCI
ARTYSTYCZNEJ
Z OKAZJI ŚWIĘTA
NIEPODLEGŁOŚCI**

Juchnowiec Górny, listopad 2011

OSOBY WYSTĘPUJĄCE:

Michał M. - gazeciarz
Natalia S. - kobieta
Paulina K. - narrator
Agnieszka B. - kobieta
Jola S. - oprawca/kobieta
Paweł Z. - żołnierz
Eliza K. - oprawca/kobieta
Magda Ł. - ojczyzna
Adrian O. - nauczyciel/żołnierz
Paweł M. - Piłsudski
Mateusz M. IIID - żołnierz
Mateusz M. - gazeciarz
Szymon Z. - gazeciarz
Krzysztof D. - ksiądz - żołnierz
Mateusz K. - rodzic z dzieckiem
Justyna R. - oprawca/kobieta
Przemysław O. - wojsko zaborców
Maciej M. - wojsko zaborców

(Głównymi informatorami o wydarzeniach 1914-1918r. są uliczni gazeciarze, którzy pojawiają się na scenie z plikami gazet, wykrzykują swoje kwestie i znikają ze sceny.)

(Scena przypomina miejsce po bitwie, porozrzucone hełmy i karabiny, stosy zeschniętych liści. W tle las i krzyże, na nich nekrologi z napisami dat: 1772, 1830, 1863, 1914.)

SCENA 1

OJCZYŻNA - *Magda Ł.*

OPRAWCY - *Eliza K., Jolanta S., Justyna R.*
na tle muzyki M. Smitha, „Freedom battle”.

OJCZYŻNA - *taniec dumy, wolności, majestatyczne, powolne ruchy, przechadza się po sali z podniesioną głową, na scenę wkraczają 3 oprawcy, powoli się skradają, ojczyzna wyczuwa zagrożenie, zaczyna się walka, szarpanina, podczas której rozdierane są jej biało-czerwone szaty, pozostali w popłochu i przerażeniu biegają po scenie obserwując to, co się dzieje z ojczyzną, po czym z niej zbiegają na koniec oprawcy nakładają ojczyźnie czarny strój i schodzą ze sceny pewnym krokiem.*

SCENA 2

<na tle muzyki M. Smitha „The offering”>

Kobiety w pozach modlitewnych (mogą klęczeć, stać, chodzić)

KOBIETY - *Justyna R., Natalia S., Agnieszka B., Jolanta S., Eliza K.*

Justyna R.:

Do Ciebie Panie w dziejowej godzinie
Głos Twego ludu z ziemi polskiej płynie.
Wróć nam o BOŻE! Ojczyznę kochaną
W troje rozdartą, w morzu krwi skąpaną.

Jolanta S.:

Sto lat niewoli znieśliśmy w pokorze,
Wyzuci z ziemi, pogardą karmieni,
Twa sprawiedliwość wszystko zwrócić może,
Twoja opatrność zło w dobro przemieni.

Eliza K.:

Wojna się sroży, lud polski znękany,
Biedny i głodny- kiedy koniec pyta?
Kiedy odpadną gniotące kajdany?
Kiedy nam przyszłość jaśniejsza zaświta!

Agnieszka B.:

Daj nam wytrwałość, wspomóż nasze siły,
Niech jedność, zgoda wśród nas gości,
Daj, by się nasze pragnienia spełniły,
Ty sam rządź nami- Boże z wysokości!

Natalia S.:

Niech nasza Polska wśród narodów stanie
Dzielna i mądra, jednością złączona,
O to Cię prosim z głębi duszy Panie
Ojcowskie wyciągnij ku nam ramiona.

/H. Bocheńska: Modlitwa za Polskę/

< wszystkie śpiewają z chórem „MIEJCIE NADZIEJĘ” >

SCENA 3

Narrator:

Zanim nadszedł 11 listopada 1918 roku- upragniony dla Polaków dzień niepodległości - kraj nasz znajdował się 123 lata pod zaborami: rosyjskim, pruskim i austriackim. Przez tyle lat zaborcy próbowali narzucić Polakom swoją kulturę, język, obyczaje. Ale dzięki patriotycznym sercom naszych pradziadów najcenniejsze wartości zostały uratowane.

(Wchodzą kolejno: rodzic, nauczyciel, ksiądz, żołnierz)

Narrator:

To rodzic, który był przykładem dla swoich dzieci.

To nauczyciel, który uczył polskiego, mimo zakazów zaborców.

To ksiądz, który bronił wiary chrześcijańskiej.

To żołnierz, który musiał służyć w armii carskiej, ale pamiętał, że jest Polakiem.

To wszystko było dla nich skarbem narodowym. Polacy wtedy byli biedni, nie mieli wolnego kraju, ale mieli polską tradycję i polską kulturę: to dzięki nim wytrzymali lata niewoli. Polska wykreślona z mapy Europy istniała w ich sercach.

< *wszyscy wraz z chórem śpiewają „ROTE”* >

SCENA 4

Gazeciarz (*wbiega na scenę z gazetami, które rozdaje aktorom*)

Dodatek nadzwyczajny! Dodatek! 28 czerwca 1914 roku zamach w Sarajewie. Ofiarą padł arcyksiążę Franciszek Ferdynand z małżonką. Przysłowiowa iskra padła na beczkę prochu.

(*Aktorzy w tym czasie zaczytani w gazety schodzą ze sceny.*)

Narrator:

Kiedy 1 sierpnia 1914 roku wybuchła wojna pomiędzy Rosją a Niemcami i Austrią, w sercach Polaków zapłonęła nadzieja, że nadchodzi godzina wyzwolenia. Trzy państwa zaborcze rozpoczęły między sobą wojnę. Polacy musieli walczyć w szeregach wrogich armii.

SCENA 5

(*wchodzą 2 chłopcy ubrani w żołnierskie mundury*)

Żołnierz - Mateusz M. IIID

Podzielił nas, mój bracie,
zły los i trzyma straż -
w dwóch wrogich sobie szańcach
patrzemy śmierci w twarz.

Żołnierz - Paweł Z.

W okopach, pełnych jęku
wsluchani w armat huk,
stoimy na wprost siebie -
ja - wróg twój, ty-mój wróg!

Żołnierze razem:

Las płacze, ziemia płacze
cały świat w ogniu drży...
w dwóch wrogich sobie szańcach
stoimy ja i ty.
/W. Bełza: Z doli niedoli./

SCENA 6

Gazeciarz – *Michał M.*

Uwaga! Uwaga! Ostatnie wiadomości! Dowództwo wojsk austro-węgierskich powołało 27 sierpnia 1914 roku do życia Legiony Polskie. Dowódcą I Brygady został Józef Piłsudski.

(Wchodzi Józef Piłsudski wraz z żołnierzami -Paweł M., Adrian O., Krzysztof D.)

Piłsudski *(w galowym mundurze wojskowym)-Paweł M.:*

Odtąd nie ma ani Strzelców, ani Drużyniaków. Wszyscy, co tu jesteście zebrani, jesteście żołnierzami polskimi. Znoszę wszelkie odznaki specjalnych grup. Jedynym waszym znakiem jest odtąd Orzeł Biały...Żołnierze!...spotkał was ten zaszczyt niezmierny, że pierwsi pójdziecie do Królestwa i przestąpicie granice rosyjskiego zaboru jako czołowa kolumna wojska polskiego, idącego walczyć o oswobodzenie Ojczyzny.

/frag. przemówienia J. Piłsudskiego do I Kompanii Kadrowej/

< żołnierze wraz z chórem śpiewają „PIERWSZA BRYGADA” >

SCENA 7

Narrator:

Legiony Polskie walczyły dzielnie przy boku państw centralnych, lecz ani Niemcy, ani Austro-Węgry nie myślały o utworzeniu niezależnego państwa polskiego. Dlatego też Józef Piłsudski składa dymisję, a jego żołnierze odmawiają złożenia przysięgi wierności państwom centralnym.

(Piłsudski wychodzi za scenę wyprowadzony przez zaborców - Przemysław O. i Maciej M., a żołnierze odwracają się tyłem do widowni, odwracają się przodem, kiedy zaczynają recytować)

Gazeciarz - *Mateusz M. IIIB:*

Wiadomości z pierwszej ręki! Józef Piłsudski aresztowany. Władze niemieckie osadziły go w twierdzy magdeburskiej.

(na tę wiadomość żołnierze klękają)

(wchodzi kobiety)

Kobieta - *Jola S.*

Kto cię wołał Legionisto...

Kto cię wołał w bój?

Żołnierz - *Adrian O.*

- Wołała mnie Polska, matka
- Każda wioska, każda chatka...
- Abym szedł na znój!
- Abym szedł na znój!

Kobieta - *Eliza K.*

Kto cię wzywał Legionisto,
Abyś rzucił dom...

Żołnierz - *Krzysztof D.*

- Wzywały mię krzywdy, bóle
- Za kajdany, za niewolę...

Kobieta - *Justyna R.*

Kto cię wiedzie Legionisto
W ten daleki szlak?

Żołnierz - *Paweł Z.*

- Pacierz stary, krzyż, znak wiary
- O Kościuszcze myśl ofiarna
- I ten biały ptak
- Orzeł, biały ptak.

Kobiety: *Jola, Eliza, Justyna*

Bóg cię prowadź Legionisto
Na ten wielki trud
Niech zadzwoni Zygmunt z wieży...
Niech zwycięstwa wieść przybieży,

(żołnierze powoli wychodzą za scenę)

Wszyscy:

By znał wolność lud!
By znał wolność lud!

/J.z Łobzowa: Kto cię wołał./

(kobiety zostają na scenie)

SCENA 8

Narrator:

Rok 1918 to rok brzemienny w wielkie dziejowe wydarzenia. Rozpadają się Austro-Węgry, w Niemczech wybucha rewolucja. Nie istnieje już carska Rosja, w wyniku rewolucji powstaje Rada Komisarzy Ludowych. Nowy rząd bolszewicki anuluje traktaty rozbiorowe Polski. Kończy się I wojna światowa. Tymczasem na ziemiach polskich tworzą się lokalne ośrodki władzy. Polacy nie stoją beczynnym.

(wbiegają pozostałe kobiety; gazeciarze rozmawiają żywo ze sobą)

Gazeciarz I - Mateusz M.

Dodatek nadzwyczajny! Dodatek nadzwyczajny! 6 listopada 1918 roku w Lublinie powstał rząd polski.

Gazeciarz - Michał M.

Chłopaki w Warszawie, Łodzi rozbijają Niemców! Sam widziałem.

Gazeciarz – Szymon Z.

Najświeższe wiadomości! Najświeższe wiadomości! Wczoraj 10 listopada powrócił z internowania Józef Piłsudski. Dzisiaj 11 listopada otrzymał władzę nad wojskiem. Niech żyje Polska!

(na scenę wchodzi Piłsudski z żołnierzami; gazeciarze wybiegają, rozrzucają gazety)

< na tle muzyki M. Smitha „Carroll Ann” >

(aktorzy uwalniają Ojczyznę, zdejmują z niej czarny strój, wkładają białą-czerwoną szatę, swoje kwestie kierują do Ojczyzny)

Paweł Z.:

Polsko, nie jesteś Ty już niewolnicą!
Łańcuch Twych kajdan stał się tym łańcuchem,
Na którym z lochu, co był Twą stolicą
Sto lat, swym własnym dźwignęłaś się duchem.

Justyna R.:

Nie przyszły Ciebie poprzeć karabiny
Nie wiodły za Cię bój komety w niebie,
Ni z Jakubowej zstąpiły drabiny
W pomoc anioły. Powstałaś przez siebie!

Eliza K.:

Duchową bronią walczyłaś i zbroją,
O którą pękał każdy cios obuchem.
Więc dziś myśl każdą podłóż ziemi swojej
I każdą ziemi swojej piędź nakryj duchem.

Jola S.:

Żadne Cię miana nad to nie szczycą,
co być nie mogło przez wiek Twą ozdobą!
Polsko nie jesteś Ty już niewolnicą!
Lecz czymś największym, czym być można. Sobą!

(L. Staff: Polsko, nie jesteś Ty już niewolnicą)

Wszyscy: (*recytują tworząc półkole, na środku stoi Ojczyzna, podają sobie ręce*):

Z głębi dziejów,
z krain mrocznych
puszcz odwiecznych,
pól i stepów
nasz rodowód, nasz początek.
Hen od Piasta, Kraka, Lecha,
Długi łańcuch ludzkich istnień
Połączonych myślą prostą

(*podnoszą złączone ręce w górę*)

Żeby Polska, żeby Polska,
Żeby Polska była Polską.

< *wszyscy z chórem śpiewają* **HYMN NARODOWY „MAZUREK DĄBROWSKIEGO”** >

**Opracowała:
mgr Monika Żochowska**